

ROBERT GUSTAVSSON ORGELBYGGERI AB

Volontärvägen 21
871 62 Härnösand
070 651 77 90, 0611 740 52

Bankgiro 450-5798
VAT nr SE 556151580901

Redogörelse för restaurering och delvis återställande av Ramus "Engestofte-orglet" till Saksköbing kirke, Danmark.

Orgeln är byggd 1850 av Frederik Hoffman Ramus.

Orgeln har under årens lopp kraftigt byggts om och förändrats. Samt varit utsatt för omfattande mask angrepp.

Orgeln hämtades av Robert Gustavsson Orgelbyggeri i September 2016 hos Andre Palsgård i Köpenhamn, och fraktades till verkstaden i Härnösand, Sverige.

Orgeln började demonteras, och monteras ner i minsta detalj i September 2017.

Restaureringen utfördes 2017-09 – 2018-11.

Orgelhus:

Lagningar av hål efter elektriska installationer, samt ilagning i urtag i V sida efter före detta bälgtrampa.

Ny profillist som täcker skarven mellan orgelns undre och övre del. Samma list finns nu också runt notstället.

Den övre delen är nu ombyggd, och är i ett stycke (helt ihoplimmad). Och de stödklossar som fanns i varje hörn på insidan orgelhuset är nu avlägsnade.

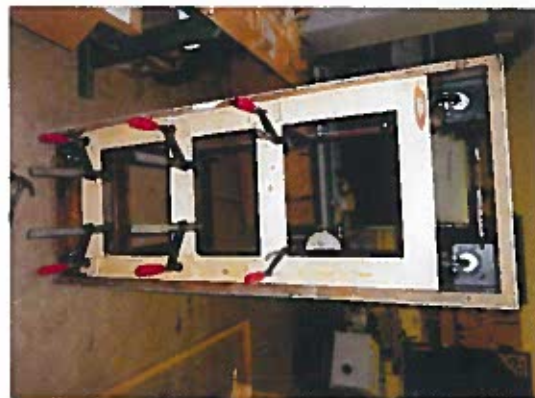

5 st nya luckor på baksidan har nytillverkats i massiv furu på traditionellt sett med ramar och fyllningar. Baksidan har byggts om med en lång lucka som täcker spåntluckan, så den mittenram i överdelen som förut måste bankas av för att nå spåntlucka och ventiler, är nu ca 40 cm kortare och sitter nu fast i den övre krönlisten.

I botten på orgeln har de smala listerna bytts ut mot en traditionell bottenram, som fläktlådan står på. I varje hörn har orgeln fått hjul som gör att orgeln kommer upp ca 7 mm från kyrkans golv. Med den nya bottenramen är hela orgeln mycket stadigare.

Fasadfälten, 3 st har det nytillverkats ramar efter förebild från Ramus orgeln i Holtug kirke, samt att det har tillverkats (svarvats i furu) pipatrappor också lika uppställning som orgeln i Holtug.

Klaviaturen:

Tangenterna har utsatts för mycket omfattande maskangrepp under plast-beläggningen.

Tangenterna har nu ny beläggning av ben, samt ben i fronterna.

Den pressade gröna filten har ersatts av vävd grön filt i framkant på klaviaturen, samt röd vävd 1,5 mm kachmirfilt under tangenterna på vågbalken, vilket gör att tangenterna ligger stadigare och känns stadigare när man spelar.

Styrhålarna i tangenternas framkant har justerats till optimal gång.

3 st vippor i strålmekaniken har bytts ut på grund av maskangrepp.

Vipporna i strålmekaniken, samt tangenterna hade stora mekaniska problem, men har nu justerats så att de löper fritt och inte skrapar i varandra.

Kanaler och Bälge:

Fläkten är den samma. Fläktlådan har nytt lock med bättre passform och ljudtätning, samt att luckan för luftinsläpp har gjorts större.

Ridåventilen är ny, till en mer ändamåls enlig modell. Den som satt i orgel var överdimensionerad, samt att den bara kunde öppnas framåt, nu är den mindre och kan öppnas uppåt med ett lock.

Alla slangar är borttagna, från ridåventil till bälgen, samt från bälgen upp till väderlådan. Tidstypiska träkanaler har nu ersatt slangarna.

Kanaler från ridåventilen.

Före

Efter

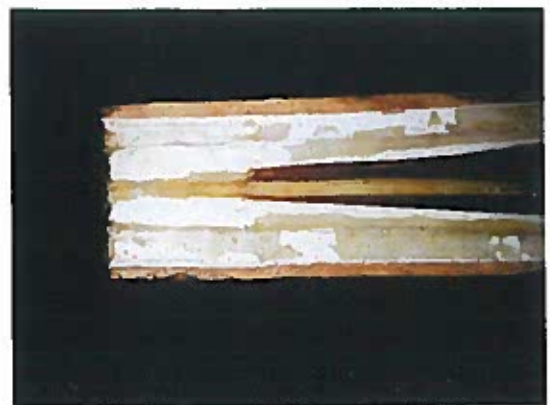

På bilden nedan till V ser man kanalen in till väderlådan, som är helt skinnklädd, samt en tjock skinnpackning till kanalen som går ner till bälgen

På bilden nedan till H ser man bottenramen, den lilla ridåventilen från fläktlådan, bjälklag till den nyskinnade bälgen, samt den nya träkanalen från väderlåda till bälgen.

Bälgen är inte original Ramus, men den passar bra in i orgeln i funktion och form. Bälgen hade också omfattande maskangrepp. Den är nu rensad från Aluminiumfolie och pressad filt. Alla luckor har nu skinn som tätning. Skinnen i bälgen är utbytt samt att skinnremсор har limmats över de gamla runt hela bälgen. Bälge och kanaler har nu maximal täthet.

Väderlåda och ventiler:

Ventiler, fjädrar, och styrstift demonterades.

Ventilerna hade ett skinn som inte är ämnat som tätning, dessutom dåligt limmad och skuren. Grön pressad filt samt skinn skrapades av och ventilerna hyvlades plana, därefter limmades dubbla skinn, samt att sämsskinn limmades i öglorna. Nya styrstift till ventilerna. Nya pumpettrådar mellan ventil och påsar. Otäta påsar tätades.

Allt skinn och Aluminiumfolie togs bort, samt skinnpackningar i väderlådan.

Sprickor runt ventilöppningar sågades upp och tätades med trästickor.

Alla kanceller limfylldes 2 gånger, 2 i taget med mellanrum så att inte lådan fuktades så hårt.

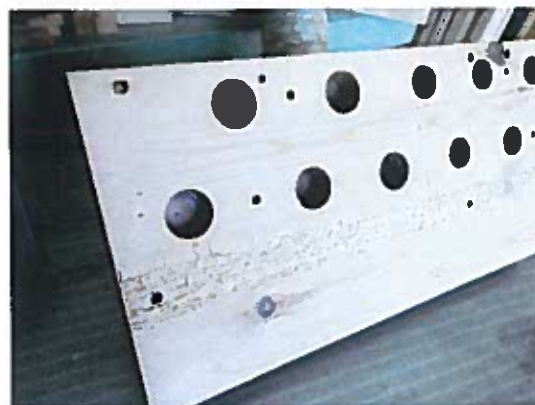
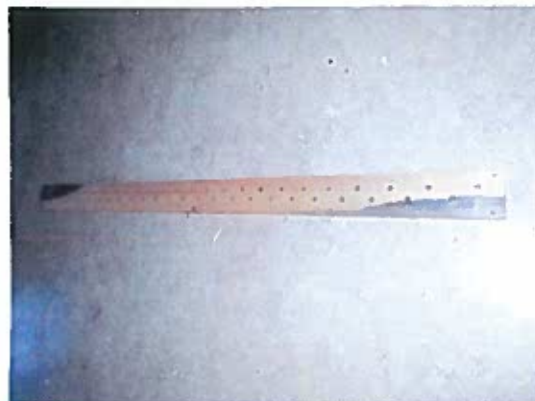

Därefter planades hela ytan helt slät , och skinn limmades med köttsidan ner mot kancellerna, och papper pålimmades på väggarnas insida. Och nya styrstift till ventilerna.

Både väderlåda och väderlåds botten var även här angripna av mask. 5 cm av väderlåds botten fick klyvas bort och ersättas med nytt trä.

På Väderlådans översida slipades det gamla skinnet till en slät yta, och 0,7 mm kachmirringar limmades på skinnytan. Pipstockarna hyvlades plana, och även där limmades filtringar runt hålen. Slejferna var också angripna av mask, så alla slejfer nytillverkades i furu med rakt stående årsringar, samt att dom grafiterades. Mellanlägg till låda – stock gjordes av ca 2,5 mm ekplattor 7 cm långa, som limmades vid varje stockskruv.

Registrering:

Registermekaniken befanns vara i gott skick. Den justerades och smörjdes för bästa gång. En plywood vinkel från tidigare mekanik togs bort. 4 st nya registerandrag har tillverkats, lika Ramus orgeln i Nyköping F kirke.

Träpipor:

De 12 träpiporna i Gedackt 8 C-H stämpropparna fått filt och skinn, samt att tyget på utsidan tagits bort och ersatts med skinn.

En orgelbänk har nytillverkats efter förebild från Ramus orgeln i Nyköping F kirke.

Härnösand 2019-03-05

Arbetet har utförts av:
Robert Gustavsson Orgelbyggeri AB
Volontärvägen 21
871 62 Härnösand
Sverige

Tlf: 070 651 77 90